

Specialty onderwater-navigatie, en de Kwalificatie Duikleidingen voor Wet Wheelers

Memorie van toelichting

- **Algemeen**
- **Voor de Instructeurs/clubs, en de Commissie Duikonderricht**
- **Voor de Wet Wheelers (WW)**
- **Voor de "gewone" duikers**
- **Bijlage: checklist/topics voor de Specialty Onderwaternavigatie**
- **Bijlage: checklist/topics voor de Kwalificatie Duikleidingen**

Algemeen

Met de nieuwe **Specialty Onderwaternavigatie** en de **Kwalificatie Duikleidingen** bieden we Wet Wheelers die dat wensen nieuwe uitdagingen om hun kennis en kunde te verruimen, en ook nieuwe mogelijkheden.
De **Specialty Onderwaternavigatie** staat open **voor alle Wet Wheelers**.
De **Kwalificatie Duikleidingen** staat open **voor de Wet Wheelers Niveau A**.

Vroeger was er (alleen maar) het "Duikvaardigheidsbrevet" waarbij alle Wet- Wheelers 'gelijk' waren in de zin van nodige omkadering (2 WW-Begeleiders, max. 15m dieptebeperking) onafhankelijk van hun specifieke beperkingen of mogelijkheden.
Per 1/1/2006 hebben we dat omgevormd tot een meer gedifferentiëerde aanpak "op maat" van de individuele WW'er. Dit betekende dan de invoering van de Niveau's, van D (heel veel hulp nodig) tot A (eens in het water een zelfstandige duiker plus de mogelijkheid de buddy te redden en naar de kant/boot te brengen) met aangepaste dieptebeperkingen en samenstelling van de duikploegen/omkadering. In de praktijk liet dit toe "meer op maat" te duiken met de Wet Wheelers en hen ook meer mogelijkheden te bieden, en bovendien lijnde dit ook beter op met de regels/standaards van andere internationale duikorganisaties die bezig waren met duikers met een handicap.

De laatste jaren hebben we ervaren dat heel wat WW'ers interesse hadden in het verbeteren van hun onderwaternavigatie-kennis en -kunde zodat ze meer kunnen genieten van hun duik en op ieder moment kunnen weten waar ze ergens zitten op de duikstek enz. Zeker voor Niv.A WW'ers die met één enkele buddy mogen duiken zit daar tevens een veiligheidsaspect aan verbonden omdat ze desgevallend hun duikleider moeten kunnen bijsturen als die de foute richting uitgaat en/of desgevallend zelf de duikleiding moeten kunnen overnemen. Daarvoor voeren we nu de **Specialty Onderwaternavigatie** om die kennis/kunde op te krikken, en die Specialty **staat open voor alle WW'ers**. Aan deze Specialty zijn geen specifieke verplichte "proeven" verbonden maar "demonstratieduiken" waar de kennis/kunde in de praktijk kan worden gebracht en indien nodig bijgeschaafd, en dit in diverse omstandigheden, zijn zeker aanbevolen!

We hebben tevens ondervonden dat vooral bij de meer **ervaren Niv.A WW'ers** er interesse was om meer autonoom zelf duiken te gaan plannen/voorbereiden en zelf de duikleiding te doen en voor hen voeren we nu de **Kwalificatie Duikleidingen** in, met formele proeven "duikleiding", en een formele brevettering... en dit laat dan toe om de rechten ivm wie-duikt-met-wie wat te versoepelen.

Zie ook http://wiki.nelos.be/images/8/85/WW_nav_duikleidingen_-_short.pdf

Voor de instructeurs/clubs

Deze Specialty en Kwalificatie wordt typisch binnen de eigen club gegeven en georganiseerd, zie checklist verder in bijlage bij dit document ivm de topics die voor beiden aan bod horen te komen en zie de info/presentatie op de NELOS wiki-site van de Commissie Duikers met een Handicap (CDmH). Voor zowel de Specialty als nadien de Kwalificatie stelt de CDmH een opleidingskaart op die moet worden afgewerkt en ingevuld en nadien ter verificatie en homologatie opgestuurd naar de CDmH. Bij goedkeuring krijgt de kandidaat dan het bijhorende brevetblaadje voor in het NELOS-duikboekje.

Voor de **Specialty Onderwaternavigatie** organiseert de CDmH centraal een warm aanbevolen vormingsnamiddag over de basics, en tips&tricks, van onderwaternavigatie. Deze vormingsnamiddag staat niet alleen open voor de Wet Wheelers maar voor alle geïnteresseerde (mede)duikers. De topics van deze vormingsnamiddag zijn dan de basis voor het verder in de praktijk uitdiepen van deze materie in de eigen clubs. Die topics worden dan afgevinkt op de opleidingskaart. Finaal zijn er een aantal proef/demonstratieduiken op verschillende duikstekken en in duikomstandigheden voornamelijk om de kennis/kunde in de praktijk te demonstreren en desgevallend bij te schaven. Voor deze demoduiken is het IDEAL-systeem niet van toepassing. Deze demonstratieduiken mogen ook met “gewone” instructeurs worden afgelegd op voorwaarde dat die zich via de documenten op de wiki-site van de CDmH grondig hebben geïnformeerd over de opzet/bedoeling van deze specialty.

Het gevolgd hebben van de Specialty Onderwaternavigatie is een vereiste om met de **Kwalificatie Duikleidingen** te mogen beginnen. Bij de Kwalificatie horen formele proeven en deze proeven duikleiding zijn conform de protocollen en verwachtingen van de proeven duikleiding BL1-2-3 van de gewone duikers maar wel volgens het “meet and exceed”-principe, ttz. de voorwaarden zijn op het niveau van een echte EN-14153-2 “autonomous diver” en geen gewone “elementaire duikleidingen”.
Ook “gewone” instructeurs mogen deze proeven duikleiding afnemen.
Voor deze proeven duikleidingen mag de instructeur het IDEAL-systeem gebruiken en hiervoor mag hij/zij de persoonlijke IDEAL-kaart gebruiken net zoals bij de proeven duikleiding bij de gewone duikers.

Voor de Wet Wheelers

- ALLE Wet Wheelers (maar ook gewone mededuikers en begeleiders die daar interesse voor hebben) mogen de **Specialty Onderwaternavigatie** volgen! En iedereen pikt daarvan de kennis/kunde uit op die mogelijk is ifv de eventuele eigen fysieke beperkingen.
  Er zijn geen specifieke “echte” examens/proeven maar wel een checklist (zie verder) van topics die aan bod horen te komen tijdens die opleiding en die moet worden afgevinkt. Finaal zijn er een aantal proef/demonstratieduiken in verschillende duikstekken en duikomstandigheden voornamelijk om de kennis/kunde in de praktijk te demonstreren en desgevallend bij te schaven.
- De **Kwalificatie Duikleidingen** is voorbehouden voor de WW’ers Niv.A, en hier zijn formele proeven duikleiding aan verbonden, opnieuw op verschillende duikstekken en in verschillende duikomstandigheden zodat kan geverifieerd worden dat de kandidaat een volwaardige duikleider kan zijn op het niveau van een echte EN-1415-2 “autonomous diver”.
  Aan het behalen van deze Kwalificatie hangt dan wel “meer mogen” aan vast, zie volgende rubriek.

Voor de “gewone” duikers/mededuikers

- Wet Wheels-duikers met de **Specialty Onderwaternavigatie** hebben geen extra rechten ivm meer mogen dan WW’ers zonder die Specialty. Het is gewoon aanvullende kennis en kunde die hun duiken als WW’er veel leuker en interessanter maken, maar het is wel een voorwaarde om eventueel nadien aan de Kwalificatie Duikleidingen te mogen beginnen.
- Wet Wheels-duikers Niv.A met de **Kwalificatie Duikleidingen** zijn uiteraard nog steeds gebonden aan de algemene regels/beperkingen opgelegd door de CDmH ivm dieptebeperking, duiken ruim binnen de nultijd (5min marge), maar ook de algemene NELOS-regels voor duikleiders zoals verplicht te duiken met dubbele kranen en gescheiden automaten, duiken met een OSB, enz.
  Die Niv.A’s mogen dan wel duiken met een gewone 2*D, indien ze allebei minstens 100u gelogde openwaterduiken kunnen bewijzen, ze zijn dieptebeperkt tot 20m, ze zijn allebei minstens 18 jaar, ze zijn allebei goed vertrouwd met de duikstek en de duikomstandigheden, en geen twee WW’ers mogen onder mekaar op pad.

Bijlage: checklist/topics voor de Specialty Onderwaternavigatie

- Basiskennis en functioneel gebruik van de windrichtingen en de windroos
- Algemene kennis en functioneel gebruik van het kompas
- Verschillen tussen een “gewoon bovenwater”-kompas en een duikerskompas
- De onderdelen van een duikerskompas, en wanneer gebruik je wat? De “zeillijn”, de instelring al dan niet met I- en II-markeringen, de graden op de schijf, het gebruik van het peilvenstertje opzij.
- Praktisch gebruik van het kompas onderwater: checken of de schijf vrij draait, correcte positionering van het kompas, kompas in een console vs. op de arm.
- Onderwaternavigatie begint met onderwateroriëntatie: “ken de stek”, bereid je voor via vb. GoogleMaps, online plannen/tekeningen van duikstekken, vorm je een idee van afstanden en dieptes (onderwaterprofiel van de duikstek), optimaal benutten van eventuele herkenningspunten of ‘bezienswaardigheden’ onderwater als tussentijdse referentiepunten.
- Ken je eigen zwemsnelheid/tempo onderwater zodat je weet hoeveel tijd je nodig hebt voor een bepaalde afstand, en omgekeerd weten hoeveel afstand je typisch hebt afgelegd als je een bepaalde tijd zwemt.
- Het “droog zwemmen” van het geplande parcours, op de waterkant of thuis bij de voorbereiding van de duik: algemene oriëntatie van de duikstek, wat zie je op je kompas tijdens iedere strek van het geplande parcours, is het geplande parcours realistisch ifv tijd/afstanden en de voorradige lucht?
- Optimaal benutten van “natuurlijke navigatie”: de specifieke bodemgesteldheid en/of bodembegroeiing op bepaalde stukken van de duikstek, de onderwatertopografie, bepaalde herkenningspunten, tijd en afstanden, eventueel positie van de zon, eventueel (lichte) stroming in Zeeland en dus ook de kennis van de getijden en stromingen.
- Gebruik van het kompas om desgevallend zo nauwkeurig mogelijk een bepaalde koers te zwemmen.
- En finaal: breng het in de praktijk! Op verschillende duikstekken en verschillende duikomstandigheden, niet als formele “proef” maar benut het als een kans om de kennis/kunde in de praktijk te brengen en bij te schaven!

Bijlage: checklist/topics voor de Kwaliticatie Duikleidingen

De kandidaat moet kunnen bewijzen dat hij effectief de kennis/kunde heeft om als volwaardige duikleider van een 2*D-buddy te kunnen fungeren op diverse duikstekken en in diverse duikomstandigheden!

- Minimaal alle topics van de Specialty Onderwaternavigatie onder de knie hebben.
- Finale doel is goeie en veilige duikleidingen kunnen doen in diverse omstandigheden en duikstekken.
- Degelijke voorafgaande voorbereiding en planning van de duik, zich vooraf gepast documenteren over de duikstek en de duikomstandigheden en mogelijke beperkingen ifv getijden en stroming (dus ook praktisch gebruik van de getijdentabellen voor de Oosterschelde), kennis van en desgevallend zelf opstellen van een veiligheidsplan voor de duik en duikstek, enz.
- Vooraf planning/inschatting van het luchtverbruik en de nodige luchtvoorraad ifv het duikplan en het normale luchtverbruik van alle buddies, en vice versa ttz indien nodig bijstellen van het duikplan ivm de nodige reserve luchtvoorraad.
- Correcte en gepaste briefing voor de duik, incl. de kennismaking, afspraken ivm eventuele beperkingen of wensen, kennis van de reglementen van de CDmH ivm wie/wat/waar/hoe, veiligheid en veiligheidsplan, overlopen van de geplande duik aan de hand van het klassieke 12-stappenplan, verificatie van de nodige hoeveelheid lucht voor de geplande duik en afspraken ivm “turn pressure”, de nodige what-if’s overlopen enz.
- Correcte buddy-check voor de duik.
- Correct/voorbeeldig eigen gedrag onderwater (vb. voldoende afstand van de bodem, geen stof maken, andere duikers niet hinderen, geen schade aan de fauna en flora enz.).
- Correcte “buddy awareness” onderwater incl. regelmatige en doeltreffende communicatie.
- Debriefing, en desgevallend successieve duik plannen.
- En dan finaal het bewijzen van de kennis/kunde via 3 formele proeven duikleidingen in diverse omstandigheden, op het niveau van EN-14153-2 “autonomous diver”.